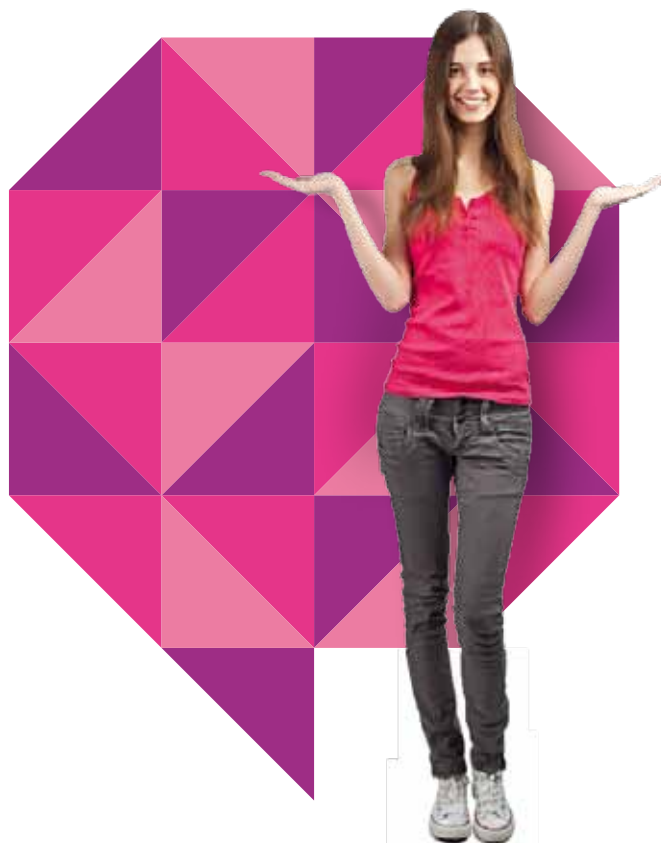

Desenvolupament de la
competència comunicativa

Oratòria

ÍNDEX

Decàleg del bon orador	4
Taller 1: Un regal enverinat	6
Taller 2: Famosa al món sencer	18
Taller 3: Els diners no fan olor	30
Taller 4: De paper... a digital	42
Taller 5: Compreu-ne un de nou	54
Petits secrets	68

PRESENTACIÓ DEL PROJECTE

En aquest quadern presentem cinc tallers que ensenyen estratègies per parlar en públic. L'objectiu fonamental és ajudar a desenvolupar habilitats de comunicació i a adquirir competències per parlar davant els altres.

Cada taller té una estructura basada en un mètode molt pràctic. Això fa que aquesta activitat sigui pautada, dinàmica i eficaç. En cinc passos senzills, es plantegen diferents tasques que tenen com a objectiu afermar la seguretat i la confiança en el moment de parlar en públic. I, alhora, ensenyen a **estructurar el missatge** i a fer una exposició ordenada i clara, incorporant-hi elements que ajudin a millorar l'estil personal i a donar més esclat a la intervenció oral, ja sigui individual o en grup.

Cada pas va acompanyat d'un consell o suggeriment que forma part del «Decàleg del bon orador», i que l'alumnat ha d'incorporar en la seva exposició. Consells que, d'una manera natural i progres-

siva, cada persona anirà assimilant i adaptant a la seva manera individual d'expressar-se, i així crearà el seu estil propi.

El contingut dels tallers és molt variat i divers. La seva finalitat és que puguin ser útils a tots els professors que vulguin incorporar **la comunicació, l'expressió i la creació oral** a les seves aules. Així doncs, cadascun dels tallers que presentem es pot treballar, indistintament, a classe de Català, Coneixement del Medi, Matemàtiques, etc., ja que el seu contingut aborda, no coneixements *stricto sensu*, sinó habilitats de comunicació.

Els temes triats obeeixen a un criteri de pluralitat didàctica. En cadascun és possible treballar temes transversals que poden suscitar debats molt interessants i enriquidors. Tal com estan plantejats els tallers, aquest quadern ofereix un valuós mètode d'innovació a l'aula, la dinàmica del qual beneficia tant l'alumnat com el professorat.

ESTRUCTURA DELS TALLERS

ESTRUCTURA DELS TALLERS

1

OBSERVA I DESCRIU. Llegeix

És el pas previ a qualsevol altra activitat. Les preguntes que s'hi formulen prenen com a referència la imatge que es mostra i després, prenen de referència un petit text. És un bon exercici que ensenya a observar, a reflexionar i a interpretar. És el preàmbul a descriure alguna cosa utilitzant tres paraules.

2

ARGUMENTA

Amb l'ajuda d'un petit text informatiu sobre la imatge que s'ha observat, o a partir d'una altra imatge, caldrà argumentar el per què sobre unes qüestions determinades. Aquesta activitat ajuda a la comprensió lectora, i sobretot a expressar el que un llegeix, comprèn i sap. En definitiva, aquí ens proposem acabar amb aquella frase sentida tantes vegades: «jo ho sé, però no sé com explicar-ho...».

3

ORDENA

A partir d'unes imatges desordenades, aquesta activitat demana posar-les en ordre tenint en compte el que s'ha après a les pàgines anteriors. A la comprensió lectora, s'hi uneix la comprensió visual. L'exercici no consisteix només a ordenar imatges, sinó a posar-hi títol i explicar de forma oral el que representa cadascuna, i, per tant, a **estructurar un missatge**.

L'oratòria ens recorda que importa **el que** diem. Importa, i molt, **com** ho diem. I dir-ho bé **davant d'un públic** que escolta ens permet formar part de l'apassionant món de la comunicació.

4

UNIU I CONSTRUÏU. Activitats

Convida a relacionar tot el que s'ha fet en els passos anteriors però en petit grup, i a construir una història d'una manera ordenada i clara pensant sempre en el públic que els escoltarà. Per a això, no n'hi ha prou a construir una bona història. És fonamental saber-la explicar.

5

INVENTA'T LA TEVA HISTÒRIA

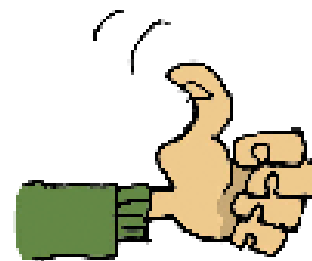
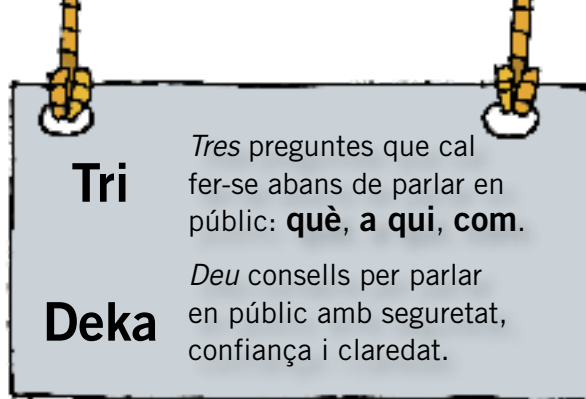
Es parteix d'una breu explicació sobre COM EXPLICAR HISTÒRIES i, a continuació, i en quasi tots els tallers es practica amb el DEKADODEKA: Observant 10 imatges, individualment l'alumne haurà d'explicar una història. Per a cadascuna disposa de 12 segons, la qual cosa fa un total de 2 minuts. Aquesta activitat ajuda a desenvolupar l'agilitat mental i l'espontaneïtat necessàries per parlar en públic. Quan escrivim, tenim temps per pensar el que volem explicar. Però quan parlem en públic, el temps determina la nostra forma de comunicar.

DECÀLEG DEL BON ORADOR

EL QUE NO HAS DE FER QUAN PARLIS EN PÚBLIC

- 1 **Donar l'esquena.** Si uses un suport gràfic de tipus PowerPoint, evita girar-te d'esquena i perdre el contacte visual amb el públic.
- 2 **Jugar amb les mans.** Dificultaràs que et parrin atenció si mous constantment un bolígraf o un llapis. Deixa el bolígraf sobre la taula, per evitar que et caigui a terra i que això produeixi una reacció poc convenient en el públic.
- 3 **Creuar els peus.** Evita quedar-te clavats al mateix lloc, perquè això treu vida a la teva història i reflecteix inseguretat.
- 4 **Parlar mirant al sostre,** i tampoc a terra. Reflecteix inseguretat.
- 5 **Fer cirurgia.** Evita començar seccionant la teva història en parts o explicant quants apartats té. Això avorreix i aporta molt poc. Procura parlar de manera que quedi ben clar l'ordre de la teva història. Quantes parts té, ho aniràs explicant de forma progressiva.
- 6 **Utilitzar coixins lingüístics.** Bé..., val?, o sigui... daixonses... eh..., mmm..., treuen vives a l'exposició.
- 7 **Evita dir «No».** Parla sempre en positiu, mai en negatiu. Si és necessari dir «No», que sigui per un motiu justificat.
- 8 **Mirar només una persona.** Tothom s'ha de sentir part de la teva història, i ningú n'ha de quedar exclòs. Per molt lluny que estigui situat.
- 9 **Llegir.** Pots tenir una petita fitxa, per si et cal recordar alguna dada.
- 10 **Abusar del text.** Si utilitzes un PowerPoint, que sigui per mostrar imatges, o un índex, o paraules clau com a referència i suport a la teva exposició.

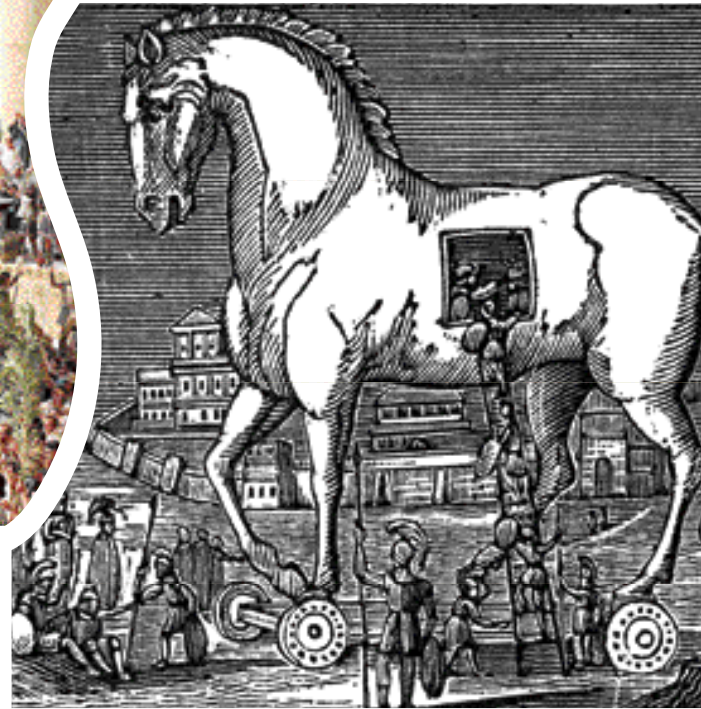

CONSELLS PER A UNA BONA ORATÒRIA

- 1 **Què** explicaràs. Tingues-ho ben clar abans de començar a parlar.
- 2 **A qui.** Si és a l'aula i ja et coneixen, mostra't natural i cordial.
- 3 **Com.** No totes les històries, discursos i exposicions s'expliquen de la mateixa manera ni amb el mateix registre. Depenent de quin sigui el tema i el públic, utilitzaràs un to més seriós o més informal.
- 4 **Mirar als ulls,** la millor manera de connectar amb el teu públic.
- 5 **Pausa.** Observa a tothom de forma panoràmica. Fes una pausa, i comença a parlar.
- 6 **Començament original.** Començar bé és fonamental per atrapar l'atenció del públic. Pensa en com t'agradaria a tu que t'expliquessin una història o alguna cosa que no saps. Si la primera frase et sona a alguna cosa ja coneguda, pot ser que no hi paris gaire atenció. Com a orador, posa't tu en el lloc del públic; així comprendràs que el que no t'agradaria a tu tampoc no els agradarà a ells.
- 7 **Alt i clar.** Parla en veu alta, perquè et sentin bé les persones que són a prop i les que són lluny. No hi ha res que molesti més al públic que no sentir-hi bé, ja sigui a causa de la distància o perquè l'orador parla molt fluixet.
- 8 **Variar el to de veu.** Igual que cantem variant la melodia, també convé parlar variant el to de veu. Alça la veu quan pronunciïs una paraula que vulguis destacar o important. Formula alguna pregunta, això manté en tensió l'atenció del públic.
- 9 **Mou les mans i els peus.** Les mans també parlen, però que no parlin massa. I camina de tant en tant, no et quedis sempre al mateix lloc. Que el teu moviment sigui natural. Parlar en públic no és estar com un estaquírot, sinó transmetre emocions.
- 10 **Tres.** Recorda sempre el nombre 3. Perquè la teva exposició sigui brillant i eficaç, pensa en tres paraules que donaran estructura a la teva història. El nombre tres queda sempre gravat en la ment de qui escolta. Si aconsegueixes que al final el teu públic recordi tres paraules importants, hauràs fet una exposició brillant, clara i eficaç. Tres. El nombre perfecte.

1

Un regal enverinat

OBSERVA I DESCRIU

- Quin ambient històric recreen aquestes imatges? Fixa't en els colors de cadascuna i en el disseny de les seves figures.
- Pertanyen a la mateixa època, o es tracta d'una recreació posterior?
- Què tenen en comú?
- Saps a què correspon l'escena del cavall de fusta?

LLEGEIX

Per aconseguir entrar a la ciutat de Troia, l'heroi grec Ulisses va maquinat un pla que va ser fatal per als troians. Ulisses va ordenar als seus homes que construïssin un cavall de fusta, que oferirien als troians dient-los que era un regal dels déus. Mentre introduïen el gegantesc cavall a la ciutat de Troia, Laocoont, sacerdot del déu Apol·lo, va desconfiar dels grecs; no es va creure que el cavall fos un regal, i va sospitar que pogués amagar un parany. Va alertar els troians, i els va aconsellar que el cremessin. Va pronunciar llavors la seva famosa frase:

Timeo Danaos et dona ferentes

«Temo els grecs, fins i tot quan fan regals»

Cassandra, en veure que ningú no creia les seves paraules, va embogir.

Laocoont i els seus fills, atacats per serps.

Va començar a llançar pals de fusta encesos, i en aquest moment va ser castigat d'una manera atroç: unes serps el van atacar a ell i també als seus fills, com a càstig per haver-se atrevit a rebutjar un regal dels déus.

A més de Laocoont, la profetessa Cassandra també va alertar els troians. Amb el seu do d'endevinar el futur, va predir que Troia seria destruïda per culpa d'aquest cavall de fusta. El déu Apol·lo, llavors, li va infligir un terrible càstig per a una profetessa: que ningú no cregués les seves paraules.

MOSTRA UNA ACTITUD QUE S'ADEQUÏ AL TEMA DE LA TEVA EXPOSICIÓ. PENSA QUIN TIPUS DE PARAULES UTILITZARÀS I COM T'EXPRESSARÀS, SI ET MOSTRARÀS INFORMAL, O SERIÓS, O PROPER, ETC.

1 Escribe tres paraules clau que t'ajudin a recordar tot el que acabes de llegir.

2 Prenent-les com a referència, explica els motius pels quals Laocoont i Cassandra van ser castigats pels déus.

Guerrers grecs surten de l'interior del cavall de fusta.

De nit, quan els troians dormien, van sortir de l'interior del cavall els soldats grecs que s'hi havien amagat per ordre d'Ulisses. Van atacar la ciutat, que van deixar completament destruïda, i els troians van sofrir la humiliació de veure com els seus murs eren enderrocats i les seves dones preses com a esclaves.

L'episodi del cavall de Troia ha quedat en la memòria col·lectiva com alguna cosa més que una batalla violenta entre dos pobles. La caiguda de Troia representa la fi d'un poble i d'uns valors humans com ara l'honor, la generositat,

l'amistat, el valor i la grandesa. Personatges com ara Príam, rei de Troia, i la seva esposa Hècuba són exemple de valors immortals. El noble Príam suplica al seu enemic Aquil·les que li permeti enterrar Hèctor: «Cap pare no està preparat per veure morir el seu fill. Deixa'm, almenys, donar al seu cadàver digna sepultura».

Aquest text pertany a la *Ilíada* (obra d'Homer), epopeia que narra la caiguda de Troia. Com tota obra èpica, la *Ilíada* exalta emocions profundes d'un poble. El cinema (amb pel·lícules com ara *Troia*, *Alexandre el Gran*, *Gladiator*, *300*) contribueix que les grans obres clàssiques siguin conegudes.

El rei Príam suplica a Aquil·les que li deixi enterrar el seu fill.

- 3** Pensa en frases actuals que signifiquin que no sempre podem refiar-nos de qui ens fa regals inesperats; variants de la frase que va pronunciar Laocoont en veure l'immens cavall que entrava a la seva ciutat: «Temo els grecs, fins i tot quan fan regals». D'un episodi llegendari surten frases que encara avui apliquem a situacions quotidianes.

- 4** Per què la *Ilíada* s'ha convertit en una obra universal? Respon basant-te en els episodis narrats en aquesta pàgina.

Temor, engany, astúcia, venjança, lluita, estratègia, honor, amor, pietat, dolor... són paraules que podem trobar en qualsevol obra literària. Perquè una obra sigui universal, ha de contenir sentiments amb els quals s'identifiqui el lector sense que importi el seu origen, la seva raça, la seva llengua o la seva edat. En aquest episodi concret del cavall de Troia, estratègia i engany defineixen l'actitud d'Ulisses. En la súplica de Príam agenollat davant el seu enemic Aquil·les, pietat (Príam suplica a Aquil·les) i dolor per la mort del seu fill.

**ADREÇA'T AL PÚBLIC
TRANSMETENT SEGURETAT.
EL PÚBLIC SE SENTIRÀ CÒMODE
ESCOLTANT-TE. I SI A LA
SEGURETAT HI UNEIXES EMOCIÓ,
EL PÚBLIC T'HO AGRAIRÀ.**

ORDENA

- 5 Ordena** aquestes imatges amb les seves frases de manera que expliquin l'episodi narrat a la *Iliada*, un dels més emotius de l'èpica grega. S'hi destaca la noblesa del rei Príam, que s'agenolla davant del seu rival Aquil·les per suplicar-li que li retorni el cadàver del seu fill per donar-li sepultura.

Enriqueix la teva exposició amb informació que hagi buscat.

La noblesa d'un rei

Aquil·les mata Hèctor (fill del rei Príam) i arrossega el seu cos davant de les muralles de Troia.

Príam suplica a Aquil·les que li lliuri el cadàver del seu fill per donar-li sepultura.

En saber que el seu amic Patrocle ha mort, Aquil·les torna a la batalla per venjar-lo.

Hèctor, fill de Príam, mata Patrocle.

PREPARA BÉ L'ORDRE DE LA TEVA EXPOSICIÓ. ÉS MOLT IMPORTANT QUE EL PÚBLIC NO ES PERDI PER CULPA D'UNA HISTÒRIA EXPLICADA D'UNA MANERA DESORDENADA.

- 6** La *Il·lada* bé mereix una història. Partint de les dades que teniu a continuació, construïu una història que us permeti recrear l'episodi del cavall de Troia.

Imagineu-vos que aneu de viatge amb la família a Turquia (on antigament hi havia Troia), visiteu la ciutat de Çanakkale i hi trobeu aquesta escultura:

Tròade, antic nom de la ciutat Troia.

Quan passegeu per la ciutat, algú de la família pregunta: «l'aquest cavall, què hi fa, aquí...?» Expliqueu-nos la història utilitzant les paraules clau per no oblidar-vos de res important. Elaboreu un petit guió per posar en ordre les vostres idees.

Activitats

- 7** Per què és important donar a una història literària el to i el registre adequats? Explicaríem amb el mateix to un esdeveniment dramàtic que hagués passat en la vida real? Per què?

- 8** En fer una exposició sobre un fet històric, convé tenir a mà una petita fitxa que ens ajudi a seguir l'ordre cronològic dels fets. Per què és important explicar per ordre les històries, fins i tot sabent que són històries fictícies? Per exemple, una història sobre el caràcter d'Aquil·les o el parany del cavall de Troia. Què passaria si l'expliquéssim desordenadament davant un públic que no coneix la *Ilíada* ni està familiaritzat amb els seus personatges?

- 9** En què beneficia l'atenció del públic el fet que parlis amb seguretat i sabent molt bé de què parles? Imagina't què passaria en cas contrari.

- 10** Qualsevol història es fa més interessant si s'explica amb una dosi justa d'intriga i de tensió. Mesurar bé els temps, heus aquí la clau per mantenir desperta l'atenció del públic. Quin efecte produeix una pausa, just abans d'explicar el desenllaç final?

Com explicar històries

Una frase que algú va dir fa molts anys pot ser un començament brillant per a una història. D'aquesta manera, poses en boca teva un pensament d'algú que t'ha precedit en el temps. I amb això aconsegueixes dues coses: demostrar que has preparat bé la teva exposició; i captar l'interès del públic, perquè la frase que has triat és extraordinària i plena de significat.

«Recorda't del teu pare...»

Heus aquí el començament d'un dels parlaments més emotius de la història de la literatura. Correspon a l'episodi que hem esmentat abans entre el rei Príam i el seu enemic Aquil·les.

Vegem com pots explicar una història a partir d'una frase tan senzilla, i al mateix temps tan profunda.

Imagina't que has de demanar alguna cosa molt important a una persona amb qui no et duus bé o que t'ha fet mal. És tan important el que li vols demanar, que oblides els teus desacords amb ella o el mal que t'hagi fet. Et centres en el que realment importa: aconseguir que aquesta persona t'ajudi en alguna cosa que necessites, i alhora aconsegueixes que la seva antipatia envers tu o la seva manca d'entesa amb tu es transformi en comprensió i apropament.

Tot això, és clar, és ficció. Estem parlant de literatura i de capacitat d'invenció. Llegeix en veu alta aquestes paraules, i comprendràs com n'és d'important omplir d'emocions qualsevol història que construïm.

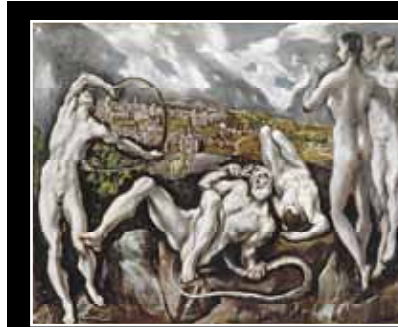
Príam va dir aquestes paraules suplicants:

“ —Recorda't del teu pare, oh, Aquil·les, igual als déus! Ell té la meva mateixa edat i es troba al llindar fatal de la vellesa. Potser durant la teva absència l'oprimeixin els seus conciutadans, i no té ningú que li aparti l'ultratge i la dissort; però almenys sap que ets viu, i se n'alegra en el seu cor, i cada dia espera veure el seu fill tornant d'Ílion. Però jo, desgraciat de mi! que en la gran Troia vaig engendrar fills irreprotxables, encara no sé si me'n queda cap. Cinquanta en tenia quan van arribar els aqueus. Del mateix ventre en van sortir dinou, i en les meves llars van parir els altres diverses dones. L'impetuós Ares ha partit els genolls de la majoria d'ells. Només un defensava la meua ciutat i els meus pobles, Hèctor, que acabes de matar quan combatia per la seva pàtria. I per ell vinc a les naus dels aqueus; i per rescatar-lo et porto presents infinits. Respecta els déus, Aquil·les, i recordant el teu pare, tingues pietat de mi, que sóc més desgraciat que ell, ja que m'he vist obligat a fer el que no ha fet a la terra cap home, apropar els meus llavis a les mans de qui va matar els meus fills. ”

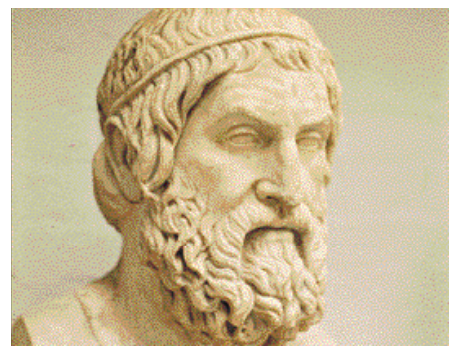
INVENTA'T LA TEVA HISTÒRIA

DekaDodeka

- 11** Imagina't que treballes com a guia al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Hi ve molta gent a veure una exposició sobre El Greco, i un visitant et pregunta pel quadre de Laocoont; no coneix l'episodi que representa ni què signifiquen aquestes figures retorçades. Explica-li-ho bé i d'una manera molt clara. No donis per fet que coneixen dades o detalls que a tu et semblen simples. És important que ho tinguis en compte si vols ser un bon guia. Explica la història començant pel principi: qui va ser Homer, de què tracta la *Ilíada*, qui va ser El Greco, per què pintava les figures allargades, etc.

Els darrers anys de la seva carrera, l'artista va pintar dos paisatges de Toledo molt admirats i un quadre mitològic, Laocoont, que sorprèn per la temàtica, inusual en la cultura castellana d'aquella època. Sobre el fons d'un paisatge molt bonic, les figures de Laocoont i els seus fills es retorcen en la lluita contra les serps i l'artista se serveix amb habilitat de les seves contorsions per dotar l'obra d'una composició admirable.

ASTÚCIA

VENJANÇA

GLÒRIA

Èpica i passió

Una epopeia conté l'essència de l'ésser humà. Encerts i errors s'entrellacen en totes les aventures bèl·liques que conformen el gènere èpic. La virtut més gran de l'heroi no és la valentia o la capacitat d'abatre l'enemic, sinó la capacitat de perdó.

La *Iliada*, obra mestra de la literatura occidental, expressa d'una manera sublim la capacitat que té

Príam de perdonar el seu enemic Aquil·les. Príam, rei de Troia, és capaç d'agenollar-se humilment davant d'Aquil·les i suplicar-li que li deixi enterrar el cadàver del seu fill Hèctor. En aquest episodi veiem una mostra del sentir heroic dels antics grecs. Perdó, súplica, venjança, generositat, engany, compassió, ira, odi, amistat... tot això constitueix l'essència de l'ésser humà a través de conductes que es converteixen en universals.

En l'episodi del cavall de Troia, astúcia i engany encapçalen la manera d'actuar d'Ulisses. Però és que en la guerra, astúcia i engany són la base de qualsevol estratègia.

La millor manera de mostrar aquesta astúcia quan expliques la història és posant-hi passió. Intenta que els qui t'escolten s'impregnin d'aquesta emoció.

Calaix de sastre

Aventures i emocions

Per què el cinema es continua interessant per fets que van passar fa milers d'anys, és una pregunta fàcil de respondre: perquè són una font inesgotable d'emocions. La lluita d'un poble per la llibertat, el desig de glòria i immortalitat són la base de moltes històries que tenen l'origen en el principi dels temps. En totes les èpoques hi ha hagut un heroi que s'ha enfrontat a l'opressor. A Egipte, a Grècia o a Roma, Moisès, Leònides o Espàrtac representen l'esperit de llibertat que cova tot ésser humà. L'ànsia de conquesta del protagonista d'*Alexandre el Gran*, la resistència d'un emperador a *L'última legió*, o l'orgull d'una nació davant la tirania a *300* són exemples que la Història, i les històries, són plenes d'emocions i romanen vives en la memòria.

Curiositats lingüístiques

«Un regal enverinat» és una expressió que s'utilitza força sovint. I és així perquè, efectivament, hi ha qui fa regals enverinats; és a dir, amb conseqüències perjudicials per a qui els rep. Heus aquí un exemple ben actual de com es recorre al vers *Timeo Danaos et dona ferentes* («Desconfio dels grecs, fins i tot quan fan regals») per alertar de la trampa que potser amaguen els regals generosos que fan alguns bancs.

D'una manera més popular i menys literària, antigament s'expressava aquesta mateixa idea amb frases com ara : «Ningú no dona duros a quatre pessetes...», o «Els favors es paguen...», «Tot té un preu...», «No hi ha res gratuït...»

Rúbrica d'autoavaluació

■ Puntua't amb l'ajut d'aquesta taula:

Indicadors	BÀSIC (1 punt)	AVANÇAT (2 punts)	EXCEL·LENT (3 punts)	Puntuació (màxim 3 punts)
ACTITUD ADEQUADA	He mostrat una actitud adequada durant gairebé tota l'exposició.	He mostrat una actitud adequada durant tota l'exposició.	He mostrat una actitud adequada durant l'exposició i l'he variada en moments clau.	
SEGURETAT I EMOCIÓ	He transmès seguretat.	He transmès seguretat i he intentat també transmetre emoció.	He transmès seguretat i emoció.	
EXPOSICIÓ ORDENADA	He preparat bé l'ordre de l'exposició.	He preparat l'ordre de l'exposició i he intentat transmetre-la ordenada.	He preparat bé l'ordre de l'exposició i l'he transmesa correctament ordenada.	
DOSI JUSTA D'INTRIGA I TENSÍO	He donat una mica d'intriga i tensió a l'exposició.	He donat molta intriga i tensió a l'exposició.	He donat a l'exposició una dosi justa d'intriga i tensió.	

Clau d'interpretació:

1 a 4: Podria millorar

5 a 8: Nivell satisfactori

9 a 12: He assolit un bon nivell

Qualificació global:

La teva audiència opina

■ Escriu l'opinió dels teus companys:

a. He mostrat una actitud adequada durant l'exposició i l'he variada en moments clau?

b. He transmès seguretat i emoció?

c. He preparat bé l'ordre de l'exposició i l'he transmesa correctament ordenada?

d. He donat a l'exposició una dosi justa d'intriga i tensió?

